

Taligenkänning i Cosmic - Rutin - Hälso och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Taligenkänning i Cosmic	Dokumentkategori: Rutin	Omfattning: Hälso och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Verksamhetschef VO Digitalvård	Dokumentansvarig: E-hälsoutvecklare VO Digital vård	Beslutsinstans:
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m

Innehåll

1.	Syfte och omfattning	2
2.	Innehåll	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Åtkomst och behörighet.....	3
2.2.1.	Så fungerar behörigheten	3
2.2.2.	Diktafon och headset	3
2.2.3.	Så öppnar du taligenkänning	3
2.3.	Journalföring	4
2.4.	Taligenkänning	4
2.4.1.	Ordlistor	4
2.4.2.	Autotexter	4
2.4.3.	Röstkommandon.....	4
2.5.	Utbildning	5
2.6.	Driftstopp	5
3.	Kommunikation och implementering	5
4.	Medverkande och granskare	5
5.	Referenser	5

1. Syfte och omfattning

Syftet med detta dokument är att tydliggöra de riktlinjer som gäller för taligenkänning med Dragon Medical One i Region Gävleborg.

2. Innehåll

2.1. Bakgrund

Taligenkänning är en teknik som omvandlar tal till text i realtid. Den fungerar som ett komplement till tangentbordet och kan användas som ett stöd för att effektivisera arbetet med journaldokumentation.

I Region Gävleborg används Dragon Medical One (DMO) för taligenkänning. DMO kan användas både som ett fristående program och integrerat med journalsystemet Cosmic. Med DMO kan användaren:

- Diktera text direkt in i journalen
- Skapa och använda autotexter för återkommande dokumentation
- Använda röstkommandon för att navigera och utföra åtgärder i Cosmic

Det är frivilligt att använda taligenkänning. Funktionen ingår i Cosmic och medför ingen extra kostnad.

2.2. Åtkomst och behörighet

För att använda taligenkänning behöver du:

- vara användare av journalsystemet **Cosmic**
- ha behörighet till **Dragon Medical One**
- ha en kompatibel ljudkälla (diktafon eller headset)

2.2.1. Så fungerar behörigheten

Nya medarbetare – Från och med 1 december 2025 får alla nyanställda Cosmic-användare, samt medarbetare som ändrar sin anställning, automatiskt behörighet till taligenkänning.

Befintliga medarbetare – Behörighet beställs via [Supportcenter > Beställning – Åtkomst > Övrigt](#). Ange *TIK behörighet* som rubrik i ärendet. Vid beställning för fler än fem personer, fyll i mallen [Beställning av användare \(Excel\)](#) och bifoga i ärendet.

Avslutad anställning – Behörigheten till Dragon Medical One tas bort automatiskt när anställningen avslutas.

2.2.2. Diktafon och headset

För bästa resultat rekommenderas utrustning av god kvalitet. Du kan använda diktafon eller headset. Använd befintlig utrustning i första hand. Vid behov av ny diktafon eller headset sker beställning enligt ordinarie inköpsrutin.

För diktafoner rekommenderas:

- SpeechMike Premium (artikel nr IT1005202 och IT1005248 i Proceedo)

För headset rekommenderas Jabra, Plantronics, Microsoft eller HP Poly. Till exempel:

- HP Poly Blackwire 5220 (artikel nr 8X231AA i Proceedo)
- Jabra Evolve2 75 (artikel nr 27599-999-999 i Proceedo)
- Jabra Evolve 40 (finns ej längre i Proceedo men är vanligt förekommande headset i hälso- och sjukvården)

Observera att headsetet behöver ha en usb-ingång. Hörlurar som kopplas in med en vanlig 3,5 mm ljudkontakt (den runda hörlursingången) fungerar inte med Dragon Medical One.

2.2.3. Så öppnar du taligenkänning

Du öppnar taligenkänning via mikrofon-ikonen i Cosmic. Därefter behöver du logga in i Dragon Medical One. Se instruktion [Logga in och välj ljudkälla i Dragon Medical One \(09-903303\)](#).

2.3. Journalföring

När du använder taligenkänning är det viktigt att alltid läsa igenom och korrigerar texten innan den sparas i Cosmic. Oavsett om texten är skapad med tangentbordet eller med hjälp av taligenkänning är du ansvarig för innehållet.

All journalföring, ska utföras i enlighet med gällande lagstiftning och rekommendationer.

”De journalhandlingar som upprättas inom hälso- och sjukvården ska vara skrivna på svenska språket, vara tydligt utformade och så lätta som möjligt att förstå för patienten”.

PATIENTDATALAGEN (2008:355), KAP. 3 13

Gällande lagar och föreskrifter

- [Patientdatalag \(2008:355\)](#)
- [Patientlag \(2014:821\)](#)
- [Lag \(2022:913\) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation](#)
- [HSLF-FS 2016:40 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården](#)

2.4. Taligenkänning

Dragon Medical One erbjuder flera funktioner som kan förenkla dokumentationen.

2.4.1. Ordlistor

Det möjligt att lägga till ord som programmet inte förstår i en ordlista.

- Alla användare kan lägga till ord i sin personliga ordlista. Se instruktion [Taligenkänning - Lathund ordlista \(09-908019\)](#).
- Ordlistor kan delas inom en enhet. För att lägga till, ändra eller ta bort en ordlista för en specifik enhet, skickar chef ett ärende till IT Support via [Supportcenter](#). Den enhet som skapat ordlistan ansvarar för att hålla den uppdaterad.

2.4.2. Autotexter

Det är möjligt att skapa autotexter för att effektivisera återkommande dokumentation.

- Alla användare kan skapa personliga autotexter. Se instruktion [Taligenkänning Lathund autotexter \(09-908020\)](#)
- Autotexter kan delas inom en enhet. För att lägga till, ändra eller ta bort en autotext för en specifik enhet, skickar chef ett ärende till IT Support via [Supportcenter](#). Den enhet som skapat autotexten ansvarar för att hålla den uppdaterad.

2.4.3. Röstkommandon

Det är möjligt att använda och skapa röstkommandon för att navigera och utföra åtgärder i Cosmic eller andra program.

- Alla användare kan använda röstkommandon, se [Taligenkänning - Röstkommandon lång lista \(09-908014\)](#).
- Alla användare kan skapa personliga steg-för-steg-kommandon. Se instruktion [Taligenkänning - Lathund röstkommando \(09-908012\)](#).
- Steg-för-steg-kommandon kan delas inom en enhet. För att lägga till, ändra eller ta bort ett steg-för-steg-kommando för en specifik enhet, skickar chef ett ärende till IT Support via [Supportcenter](#). Den enhet som skapat röstkommandot ansvarar för att hålla det uppdaterat.

2.5. Utbildning

Utbildningsmaterial för taligenkänning finns i utbildningen ["Cosmic – utbildning och stöd" i Kompetensportalen](#).

2.6. Driftstopp

Vid driftstopp eller andra störning av Dragon Medical One kan medarbetaren återgå till att använda tangentbordet och musen för att dokumentera och navigera i Cosmic.

3. Kommunikation och implementering

Rutinen kommuniceras på informationssidorna om Cosmic på Samverkanswebben samt i Cosmics nyhetsbrev.

4. Medverkande och granskare

Rutinen är framtagen av deltagare i Projekt Taligenkänning i samverkan med objektspecialist IT-vårdsystem.

5. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Taligenkänning - Röstkommandon kort lista (09-908021)	Platina
Taligenkänning - Röstkommandon lång lista (09-908014)	Platina
Taligenkänning - Logga in och välja ljudkälla i Dragon Medical One (09-903303)	Platina
Taligenkänning - Lathund ordlista (09-908019)	Platina
Taligenkänning Lathund autotexter (09-908020)	Platina
Taligenkänning - Lathund röstkommando (09-908012)	Platina